

Příloha SPR. ÚS 629/25 INF**I. 1. ÚS 118/09 ze dne 8. 12. 2009; N 254/55 SbNU 455
Tzv. opomenutý důkaz v kontextu práva na spravedlivý proces**

Nález Ústavního soudu - I. senátu složeného z předsedy senátu Františka Duchoně a soudců Vojena Güttlera a Ivany Janů - ze dne 8. prosince 2009 sp. zn. I. ÚS 118/09 ve věci ústavní stížnosti P. R. proti usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1199/2008 ze dne 24. září 2008, proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 7 To 70/2008 ze dne 19. března 2008 a proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 3 T 58/2007 ze dne 16. května 2007, jimiž byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání trestných činů útoku na veřejného činitele a výtržnictví.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1199/2008 ze dne 24. září 2008, rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 7 To 70/2008 ze dne 19. března 2008 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 3 T 58/2007 ze dne 16. května 2007 se zrušují.

Odůvodnění

I.

Včas podanou ústavní stížností brojí stěžovatel proti usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1199/2008 ze dne 24. září 2008, jímž bylo odmítnuto jeho dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 7 To 70/2008 ze dne 19. března 2008, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 3 T 58/2007 ze dne 16. května 2007 a kterým bylo rozhodnuto, že se poškozená Česká republika - Ministerstvo vnitra s nárokem na náhradu škody odkazuje na občanskoprávní řízení. Označeným rozsudkem soudu prvního stupně byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. b) trestního zákona a trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona a za tyto trestné činy byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců s tím, že výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Napadenými rozhodnutími byla podle názoru stěžovatele porušena ustanovení čl. 36 a 38 Listiny, čl. 90 Ústavy a čl. 6 Úmluvy.

Porušení práva na spravedlivý proces spatřuje stěžovatel zejména v následujících skutečnostech.

Procesní postup soudů a hodnocení důkazů bylo podle názoru stěžovatele v rozporu se zásadami trestního řízení a porušením práva na obhajobu, zásady zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností a zásady rovnosti stran.

Stěžovatel poukázal na to, že při posuzování jeho tvrzené trestné činnosti byly jedinými důkazy výpověď údajně napadeného zasahujícího policisty a jeho kolegů ve službě. Uvedl, že výpovědi policistů, kteří mají profesní zkušenosti z provádění výslechů, působí sice poměrně věrohodně. Je však nepřipustné, aby soudy akceptovaly skutkové závěry zjištěné pouze na základě výslechů "jedné strany sporu", přestože od počátku existuje možnost doplnění dokazování a vyhovění požadavkům kontradiktornosti řízení.

Konkrétně pak stěžovatel vytýká obecným soudům, že nedoplňily dokazování o výsledky dalších svědků, kteří pozorovali celý skutkový děj již od samého počátku. Soudy tomuto důkaznímu návrhu stěžovatele nevyhověly pro údajnou nadbytečnost, protože svědkové prý neviděli počátek konfliktu (soud prvního stupně) a vzhledem k jejich osobnímu postoji k vývoji celého konfliktu by nemohli objektivně a správně o celé události svědčit (odvolací soud).

Stěžovatel dále uvedl, že k věci nebyl zajištěn žádný další důkazní prostředek, např. nezúčastněný svědek incidentu, objektivní stopy násilí na vozidle, záznam kamerového systému apod.

Konečně stěžovatel namítal, že došlo i k procesnímu pochybení při provedení důkazu u hlavního líčení dne 16. 5. 2007 čtením výslechu poškozeného ze dne 17. 4. 2007, který byl proveden bez přítomnosti stěžovatele a jeho obhájce. Stěžovateli tak nebylo umožněno se ke všem důkazům vyjádřit.

Stěžovatel proto navrhl, aby Ústavní soud všechna napadená rozhodnutí zrušil.

II.

Městský soud v Praze ve svém vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že v trestním řízení nedošlo k takovým vadám, které by byly důsledkem nesprávného skutkového zjištění, a následně tedy nesprávného rozhodnutí. Podle jeho názoru nedošlo rovněž ke zkrácení práva stěžovatele na obhajobu. Zdůraznil, že i za situace procesní nepoužitelnosti výslechu poškozeného svědka P. měly obecné soudy dostatek usvědčujících důkazů spočívajících zejména ve výpovědích ostatních policistů a v listinných důkazech. Městský soud v Praze sdělil, že souhlasí s upuštěním od ústního jednání. Obvodní soud pro Prahu 2 vyjádřil rovněž souhlas s upuštěním od ústního jednání. Nejvyšší soud se k ústavní stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřil; jeho souhlas s upuštěním od ústního jednání je presumován, neboť v tomto smyslu jej Ústavní soud o případný souhlas požádal.

Městské státní zastupitelství ve svém vyjádření k ústavní stížnosti prohlásilo, že nepovažuje námitky stěžovatele za opodstatněné, neboť směřují zejména do zásady volného hodnocení důkazů, tedy do výlučné kompetence (obecného) soudu zvážit nutný rozsah

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

dokazování. Vyslovalo rovněž souhlas s upuštěním od ústního jednání. Obvodní státní zastupitelství považuje ústavní stížnost za neopodstatněnou a souhlasí s upuštěním od ústního jednání. Nejvyšší státní zastupitelství se k ústavní stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřilo; jeho souhlas je - obdobně jako u Nejvyššího soudu a z týchž důvodů - presumován.

Za tohoto stavu nevzal Ústavní soud uvedená vyjádření za základ svého rozhodnutí, neboť nic nového - oproti napadeným rozhodnutím - nepřinášela, a proto je ani nezasiłal stěžovateli k případné replice.

Dopisem ze dne 12. 11. 2009 byl stěžovatel prostřednictvím svého právního zástupce vyzván ke sdělení, zda s odvoláním na ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu souhlasí s upuštěním od ústního jednání, protože od tohoto jednání nelze očekávat další objasnění věci. Výzva byla doručena právnímu zástupci stěžovatele dne 19. 11. 2009 s tím, že neoddrží-li Ústavní soud jeho vyjádření ve lhůtě 10 dnů od doručení výzvy, bude mít za to, že stěžovatel s upuštěním od ústního jednání souhlasí. Lhůta pro požadované sdělení uplynula v neděli dne 29. 11. 2009, a proto posledním dnem lhůty bylo pondělí dne 30. 11. 2009. V uvedené lhůtě Ústavní soud neobdržel žádné sdělení stěžovatele, a proto vychází z toho, že stěžovatel s upuštěním od ústního jednání souhlasí.

III.

K posouzení ústavní stížnosti si Ústavní soud vyžádal spis sp. zn. 3 T 58/2007 vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2. Ze spisu zjistil, že stěžovatel byl uznán rozsudkem tohoto soudu sp. zn. 3 T 58/2007 ze dne 16. května 2007 vinným, že "dne 13. 2. 2007 kolem 8:25 hod. na Praze 2 na křižovatce ulic Anglické a Legerovy přistoupil z levé strany ke služebnímu vozidlu Policie České republiky (hlídka Blata 511), začal s ním lomcovat, kopal do dveří a několikrát udeřil pěstí do oken, v důsledku čehož vystoupil z vozu řidič nstržm. T. P. a obviněného vyzval, aby zanechal svého protiprávního jednání, obžalovaný vzápětí udeřil poškozeného P. pěstí do oblasti nosu a levého oka, poškozený P. poté zápasil s obžalovaným, stáhl jej na zem a pomocí hmatů, chvatů a úderů sebeobrány se mu podařilo přiložit obžalovanému pouta, tomu všemu přihlížel spolujezdec nstržm. F. P., který také pomáhal zklidnit obžalovaného, dále pěší policejní hlídka Blata 522, a sice nstržm. M. K., jakož i další tři osoby, které vyběhly z herny TUZEX, Anglická 2, Praha 2 a kterým svědčící nstržm. P. a nstržm. K. zamezili účastnit se incidentu.". Timto jednáním spáchal stěžovatel trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. b) trestního zákona a trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona a byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců s tím, že se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání tří let. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že hlavní líčení bylo konáno v nepřítomnosti stěžovatele, který byl v dostatečném předstihu předvolán a byl omluven až obhájcem při tomto jednání. Byl provedeny důkazy výsledkem svědků nstržm. P., nstržm. K. a byl čten protokol o výslechu poškozeného svědka nstržm. P. (č. I. 51). Dále byly čteny listinné důkazy - ambulantní zpráva a potvrzení o pracovní neschopnosti nstržm. P., výpis z rejstříku trestů stěžovatele a lékařská zpráva o hospitalizaci stěžovatele. Soud prvního stupně dále uvedl, že nepřistoupil na návrh obhajoby a nepovažoval za potřebné odročit hlavní líčení za účelem vyslechnutí svědků, kteří vyběhli z herny TUZEX; soud měl za to, že by výslech těchto svědků nemohl přinést nic nového, neboť tyto osoby neviděly počátek celého konfliktu, protože vyšly z herny v podstatě až na samém závěru tohoto konfliktu.

Odvolání stěžovatele bylo rozsudkem Městského soudu v Praze sp. zn. 7 To 70/2008 ze dne 19. března 2008 zamítnuto. Městský soud rozhodl o tom, že se poškozená Česká republika - Ministerstvo vnitra s nárokem na náhradu škody odkazuje na občanskoprávní řízení. Odvolací soud uvedl, že výslechy svědků, kteří vyběhli z herny TUZEX, jsou naprosto nadbytečné, a proto důkazní návrhy u veřejného zasedání zamítl. Uvedl, že soud prvního stupně provedl všechny potřebné důkazy a skutková zjištění jsou úplná. Konstatoval rovněž, že soud nepochybil čtením protokolu o výslechu poškozeného nstržm. P. K výsledku navrhovaných svědků dále uvedl, že tyto osoby ztěžovaly celou situaci a další policisté jim museli bránit, aby do incidentu nezasahovali. Takové osoby by jistě nemohly - podle názoru odvolacího soudu - objektivně a správně o celé události svědčit.

Dovolání stěžovatele bylo usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1199/2008 ze dne 24. září 2008 odmítnuto. Dovolací soud uvedl, že námitku nesprávně provedeného důkazu (výslech poškozeného nstržm. P.) stěžovatel uplatnil poprvé až jako námitku dovolací. Nicméně, na základě prostudování spisu konstatoval, že takto provedeným důkazem bylo porušeno právo stěžovatele na obhajobu a spravedlivý proces a soudy založily své právní závěry o vině obviněného i na základě tohoto nezákonně provedeného důkazu. Nejvyšší soud však dodal, že přes takové procesní pochybení nebylo možné v kontextu dalších důkazů dovodit extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními a právním závěrem soudu o vině stěžovatele. Poukázal na to, že pouze soud rozhoduje o rozsahu dokazování nezbytné nutném pro rozhodnutí a není povinen provádět všechny důkazy navrhované stranami. Podle závěru dovolacího soudu (obecný) soud mohl vycházet a správně také vycházel ze svědectví dalších dvou příslušníků Policie České republiky, kteří byli na místě a celý konflikt stěžovatele s poškozeným od jeho počátku sledovali. K důkazním návrhům stěžovatele prohlásil, že jsou pouhou spekulací, tak jako i tvrzení, že svědkové, kteří vyšli z restaurace ke konci konfliktu, by mohli vinu obviněného zvratit a svědectví policistů znevěrohodnotit.

IV.

Ústavní stížnost je důvodná.

Ústavní soud již mnohokrát ve svých rozhodnutích konstatoval, že není součástí obecné soudní soustavy, a nepřislouží mu proto právo vykonávat dohled nad rozhodovací činností obecných soudů. Do rozhodovací činnosti obecných soudů je oprávněn zasahnout pouze tehdy, došlo-li jejich pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, k porušení jeho základních práv či svobod chráněných ústavním pořádkem. Vzhledem k tomu, že se stěžovatel dovolával ochrany svého

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

základního práva na spravedlivý proces, přezkoumal Ústavní soud z tohoto hlediska napadená rozhodnutí i řízení jim předcházející a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

Základní námitka stěžovatele se týká neprovedení jím navrhovaných důkazů, tj. výsledku svědků, kteří incidentu přihlíželi.

Ústavní soud je si vědom toho, že v zásadě je na úvaze a rozhodnutí obecných soudů, zda provedou navrhované důkazy, či nikoliv, a že mu do procesu hodnocení důkazů zpravidla nepřísluší zasahovat. Podle konstantní judikatury však Ústavní soud může do procesu dokazování a hodnocení důkazů zasáhnout, pokud postupem obecných soudů došlo k porušení principu spravedlivého soudního řízení. V rámci procesu hodnocení důkazů je pak obecný soud povinen hodnotit každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemných souvislostech; v případech zamítnutí návrhu na provedení důkazu je pak nezbytné, aby obecný soud svoje rozhodnutí ve všech souvislostech rovněž rádně odůvodnil.

Ústavní soud v řadě svých nálezů [nález sp. zn. III. ÚS 61/94 ze dne 16. 2. 1995 (N 10/3 SbNU 51), nález sp. zn. III. ÚS 95/97 ze dne 12. 6. 1997 (N 76/8 SbNU 231), nález sp. zn. III. ÚS 173/02 ze dne 10. 10. 2002 (N 127/28 SbNU 95), nález sp. zn. III. ÚS 569/03 ze dne 29. 6. 2004 (N 87/33 SbNU 339), nález sp. zn. III. ÚS 139/05 ze dne 20. 10. 2005 (N 200/39 SbNU 117), usnesení sp. zn. III. ÚS 359/05 ze dne 23. 9. 2005 (U 22/38 SbNU 579) a další] podrobně vyloučil pojem tzv. opomenutých důkazů ve vazbě na zásadu volného hodnocení důkazů a kautely, jež zákon kladé na odůvodnění soudních rozhodnutí. Zásada volného hodnocení důkazů tudíž neznamena, že by soud ve svém rozhodování (v úvahách nad ním) měl na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli nebo o které z provedených důkazů své skutkové závěry (zjištění) opře a které opomene. Procesnímu právu účastníka navrhovat důkazy odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jím nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyloučit proč, z jakých důvodů tak činí. Neakceptování důkazního návrhu účastníka řízení lze založit pouze třemi důvody. Prvním je argument, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, podle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potenci. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, podle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno. Jestliže tak obecný soud nepostupuje, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny.

V návaznosti na tyto zásady a na svou judikaturu ohledně opomenutých důkazů Ústavní soud konstatuje, že v posuzované věci navržený důkaz výsledkem svědků nebyl soudem prvního stupně zcela opomenut, neboť jeho zamítnutí bylo výše uvedeným způsobem odůvodněno. Bylo tak třeba posoudit, zda je uvedené zdůvodnění - z hlediska zásad spravedlivého procesu - pro danou věc dostačující.

V předmětné věci - jak již bylo uvedeno - obecné soudy (soud prvního stupně a odvolací soud) zamítly návrh stěžovatele na provedení důkazu výsledkem svědků, kteří vyběhli z herny TUZEX a jež podle jeho tvrzení mohli vypovídat o skutkovém ději, který byl předmětem trestního řízení; to v podstatě proto, že výpověď policistů je podle mínění soudů dostatečná, že tento důkazní návrh se jeví jako nadbytečný a "takovéto osoby by jistě nemohly objektivně a správně svědčit o celé události". Z tohoto odůvodnění však podle přesvědčení Ústavního soudu nevyplývá, na základě jaké úvahy dospěly obecné soudy - a to apriorně - k závěru, že výpověď uvedených svědků by nemohla být objektivní. Obecné soudy vycházely pouze z tvrzení svědků - policistů, kteří uvedli, že navrhovaní svědci vyšli z herny až po začátku incidentu, z toho však nelze jednoznačně vyvodit, o čem by svědci mohli vypovídat. Závěr, který obecné soudy vyslovily, nebyl - podle názoru Ústavního soudu - opřen o objektivní zjištění a byl vysloven předčasně.

Z uvedených důvodů nepovažuje Ústavní soud zdůvodnění obecných soudů, vztahující se k neprovedení důkazů stěžovatelem navrhovaných, ve smyslu uvedené judikatury, za dostačující a dané věci adekvátní. Tim vznikla protiústavní důkazní mezera, kterou nelze podle přesvědčení Ústavního soudu tolerovat.

Za tohoto stavu dospěl Ústavní soud k závěru, že napadenými rozhodnutími došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces, jehož se dovolává.

Ústavní soud dodává, že tímto rozhodnutím ovšem nijak nepředjímá konečné rozhodnutí obecných soudů ve věci samé.

Od ústního jednání bylo upuštěno, neboť od něj nebylo možné očekávat další relevantní objasnění věci a účastníci řízení s tímto postupem souhlasili. Podmínky § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu tak byly splněny.

Proto Ústavní soud rozhodl podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu tak, jak je ve výroku uvedeno.

2. IV. ÚS 154/02 ze dne 11. 11. 2002; U 37/28 SbNU 447 Uplatnění zásady in dubio pro reo

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Evy Zarembové a soudů JUDr. Vladimíra Čermáka a JUDr. Pavla Varvařovského o ústavní stížnosti P. H., zastoupeného JUDr. I. K., advokátkou, proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, sp. zn. 5 To 665/2001, ze dne 27. 11. 2001, za účasti Krajského soudu v Ústí nad Labem, jako účastníka řízení, a Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, jako vedlejšího účastníka řízení, a t a k t o :

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d ě n í :

Navrhovatel P. H. podal ústavní stížnost, ve které napadá usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27.11.2001, sp.zn. 5 To 665/2001, a rozsudek Okresního soudu v Děčíně ze dne 19. 10. 2001, sp. zn. 4 T 84/2001. Těmito rozhodnutími mělo být porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele, vyplývající z čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a z čl. 14 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech - zásada presumce nevinny, a dále právo na řádný, zákonný a spravedlivý proces, vyplývající z čl. 90 Ústavy České republiky a čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Rozsudkem Okresního soudu v Děčíně, sp. zn. 4 T 84/2001, byl stěžovatel uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák., kterého se dle výroku rozsudku dopustil tím, že dne 10. 11. 2000 kolem 10,00 hod. ve V., ul. K. S. 3019, zazvonil u bytu I. H., po které po otevření dveří požadoval navrácení svého mobilního telefonu, který měl údajně ztratit na společné chodě domu, a když mu jmenovaná sdělila, že žádný jeho mobilní telefon nemá, vstoupil bez jejího svolení do bytu, který prohledal, a poté na naléhání I. H. z bytu odešel. Uložen mu byl peněžitý trest ve výši 5.000 Kč.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal stěžovatel odvolání, které bylo napadeným usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem jako nedůvodné podle § 256 tr.ř. zamítnuto.

Ústavní stížnost odůvodnil stěžovatel v podstatě tím, že v řízení před soudy nebylo respektováno procesní pravidlo in dubio pro reo, vyplývající ze zásady presumce nevinny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a v čl. 14 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, soudy důsledně nezhodnotily dvě proti sobě stojící výpovědi, a pokud nebylo možno ve věci provést další důkazy, vznikly tak v této důkazní nouzi pochybnosti o jeho vině, a proto mělo být rozhodnuto v jeho prospěch.

K ústavní stížnosti se vyjádřilo pouze Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem, které uvedlo, že soudy obou stupňů při hodnocení důkazů nevycházely pouze z rozdílného postavení obžalovaného a poškozené, ale posoudily i vystupování a výpověď poškozené v průběhu soudního řízení, o její věrohodnosti neměly pochybnosti, proto nebyly v této trestní věci splněny podmínky pro uplatnění zásady in dubio pro reo.

Z obsahu spisu Okresního soudu v Děčíně, sp. zn. 4 T 84/2001, který si Ústavní soud připojil, vyplývá následující:

Stěžovatel v přípravném řízení rozhodně popřel, že dne 10. 11. 2000 neoprávněně vstoupil do bytu poškozené, přiznal pouze to, že dal nohu mezi dveře a práh, aby poškozené zabránil v zavření dveří, neboť se s ní chtěl dohodnout, aby mu za úplaty vrátila jeho mobil, jelikož se domníval, že poté, kdy mobil ztratil na společné chodbě, poškozená jej našla. Když poškozená jeho návrh neakceptovala, nohou uhnul a odešel, aniž by do bytu poškozené vstoupil. Shodně o jednání s poškozenou dne 10. 11. 2000 vypovídá stěžovatel u hlavního líčení. Navíc doplnil, že ztrátu mobilu zjistil již dne 9. 11. 2000 a vzhledem k tomu, že po vytvoření čísla mobilu z pevné linky ve svém bytě, který sousedí s bytem I. H., slyšel z jejího bytu přes zeď atypické vyzvánění nastavené na svém mobilu, již tento den u bytu poškozené zazvonil a po otevření vstupních dveří s jejím souhlasem vešel do bytu a z jejího mobilu vytočil své číslo mobilu, toto číslo však bylo v tu dobu nedostupné, proto z bytu poškozené odešel. Z jakého důvodu o této návštěvě, která se odehrála dne 9. 11. 2000, nevypovídá v přípravném řízení, nevysvětlil a nebyl na to ani dotázán.

Poškozená I. H. v přípravném řízení, a to jak při svém výslechu, tak při konfrontaci se stěžovatelem, podrobně popsala jednání stěžovatele dne 10. 11. 2000, který poté, kdy mu opakovaně uvedla, že jeho mobil nemá a chtěla dveře do svého bytu zavřít jí v tom zabránil tím, že postavil nohu mezi dveře a práh, a přestože ho opakovaně vyzývala, aby odešel, toto neučinil, nýbrž ji, byť bez většího násilí, odstrčil a vešel do jejího bytu, prošel chodbou do obývacího pokoje, kde se rozhlížel a teprve na její naléhání po 1-2 minutách z bytu odešel. Zcela shodně popsala poškozená I. H. předmětný skutkový děj v řízení před soudem. Dále u hlavního líčení potvrdila, že jednání se stěžovatelem dne 9. 11. 2000 se odehrálo v podstatě tak, jak popsal stěžovatel a uvedla, že o tomto vypovídala i před vyšetřovatelem, zapsána byla však pouze ta část výpovědi, která se týkala vniknutí stěžovatele do bytu bez jejího souhlasu dne 10. 11. 2000.

Ve věci byla dále slyšena svědkyně L.K., která pouze uvedla, že dne 10. 11. 2000 kolem 9,30 hod. zvonil u jejího bytu stěžovatel H. a dotazoval se jí, zda nenalezla jeho mobil, což vyloučila a jmenovaný odešel. Asi za půl hodiny slyšela hluk z chodby, kukátkem ve dveřích viděla, že stěžovatel stojí před dveřmi poškozené H., byl hluchý, co říkal, nerozuměla. Další jeho jednání nesledovala.

Poté, co se Ústavní soud seznámil s obsahem připojeného spisu, dospěl k závěru, že ústavní stížnost není důvodná.

Tato trestní věc je z hlediska důkazního případem tzv. "tvrzení proti tvrzení", neboť jediným přímým důkazem svědčícím proti stěžovateli je výpověď poškozené I. H., proti níž stávající opačná výpověď stěžovatele vinu popírajícího.

V posuzované trestní věci se však nelze ztotožnit s námitkou stěžovatele, že stojí-li proti sobě dvě odlišné výpovědi - obžalovaného a poškozené, přičemž další důkazy ve věci nelze provést, je třeba vždy rozhodnout ve prospěch obžalovaného v souladu se zásadou in dubio pro reo. Uplatnění této zásady je na místě, pokud soud po vyhodnocení všech v úvahu přicházejících důkazů dospěje k závěru, že není možné se jednoznačně přiklonit k žádné ze dvou rozporných výpovědí nebo k žádné ze skupiny odporujících si důkazů, takže zůstávají pochybnosti o tom, jak se skutkový děj odehrál. Pokud však soud po vyhodnocení takového důkazní situace dospěje k závěru, že jedna z výpovědí nebo jedna ze skupiny výpovědí je pravdivá, že její věrohodnost není ničím zpochybněna a úvahy vedoucí k tomuto závěru zahrne do odůvodnění svého rozhodnutí, nejsou splněny podmínky pro uplatnění zásady "v pochybnostech ve prospěch", neboť soud pochybnosti nemá.

K hlavním zásadám trestního řízení patří zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř.), dle níž orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Ve všech případech, zejména však tehdy, kdy je třeba vyhodnotit věrohodnost zásadní usvědčující výpovědi osoby poškozené, jež je v protikladu k výpovědi pachatele trestného činu, je třeba důkazní postup vyčerpávajícím způsobem popsat a logicky i věcně přesvědčivým způsobem odůvodnit, kterýžto požadavek vyplývá z ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu upravujícího požadavky kladené na odůvodnění rozsudku (viz dovětek "zejména pokud si vzájemně odporují"). V našem trestním řádu tedy není zakotvena zásada,, z níž by vyplývalo, že stojí-li proti sobě dvě protikladné výpovědi, je soud vždy povinen rozhodnout ve prospěch obžalovaného, soud má však povinnost za této důkazní situace věnovat hodnocení důkazů zvýšenou pozornost a svůj závěr pečlivě a vyčerpávajícím způsobem odůvodnit.

Je skutečností, že jediným přímým důkazem, na základě kterého byl stěžovatel H. uznán vinným, je výpověď poškozené H. Soud proto byl povinen vyhodnotit, zda hodnověrnost výpovědi poškozené nebyla v rámci dokazování zpochybněna. Soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku rozvedl úvahy, které vyústily v závěr, že výpověď poškozené je věrohodná - stěžovatel byl tím subjektem, který vyvíjel aktivní jednání ve snaze zjistit, zda se u poškozené nenachází jeho mobil; poškozená vypovídala v procesním postavení svědkyně po řádném poučení; k podstatě věci vypovídala v přípravném řízení i v řízení před soudem zcela shodně, logicky, v jejích výpovědích se nevyskytly žádné rozpory; neměla žádný důvod k tomu, aby na stěžovatele podávala nepravdivé trestní oznámení. K námitce stěžovatele, že vztahy mezi ním a poškozenou nebyly dobré v důsledku předchozího konfliktu mezi nimi, je třeba uvést, že se nejednalo o osobní konflikt mezi nimi, nýbrž o spor, který se týkal vyklizení sušárny, byl řešen orgány stavebního bytového družstva (viz vyjádření na č.l. 40, které si vyžádal v rámci doplnění dokazování soud prvního stupně) a dotýkal se nejen poškozené H., ale i dalších dvou uživatelů bytů v totéž patře. Navíc v listopadu 2000 byla tato záležitost již vyřešena, takže předpokládat z tohoto důvodu zaujatost poškozené vůči stěžovateli, která by vyústila v křivé obvinění stěžovatele a v nepravdivou výpověď, je neopodstatněné.

Prověření věrohodnosti výpovědi poškozené provedením dalších důkazů nepřicházelo v úvahu. Důkazní návrh stěžovatele uplatněný teprve v odvolání, tj. provedení rekonstrukce k ověření, zda ze svého bytu mohl slyšet reakci mobilního telefonu v bytě poškozené, takovýmto důkazem není. Ani skutečnost, že by poškozená H. měla ve své dispozici mobil poškozeného, by ho neopravňovala k tomu, aby do bytu poškozené vstoupil bez jejího souhlasu. Jakýkoliv výsledek rekonstrukce by neměl vliv na úvahy o věrohodnosti té části výpovědi poškozené, která se týká neoprávněného vstupu stěžovatele do jejího bytu.

Požadavkům kladeným na odůvodnění rozsudku soud prvního stupně plně dostal. Podrobně rozvedl, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opel, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a mimořádnou pozornost věnoval především úvahám, vztahujícím se k věrohodnosti výpovědi poškozené a její nezaujatosti vůči stěžovateli, náležitě odůvodnil rovněž právní kvalifikaci jednání stěžovatele a výrok o trestu.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a konstatoval, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a s postupem soudu prvního stupně při vyhodnocení důkazů, jakož i s právní kvalifikací jednání stěžovatele a výrokem o trestu, se ztotožnil. Náležitě odůvodnil rovněž neprovedení důkazu navrženého stěžovatelem v odvolání.

Dokazování bylo provedeno v potřebném rozsahu, žádný další důkaz nepřicházel v úvahu a stěžovatel v tomto směru námitky ani nevznášel.

Menší nepřesnost v popisu skutkového děje ve výroku napadeného rozsudku spočívá v konstatování, že stěžovatel po neoprávněném vniknutí byl poškozené H. "prohledal", ačkoliv z výpovědi jmenované vyplývá, že stěžovatel se po bytě pouze "rozhlížel", což nejsou totožné pojmy. Tato nepřesnost však neměla vliv na užitou právní kvalifikaci podle § 238 odst. 1 tr. zák., dle které je postižováno pouze "neoprávněné vniknutí" do bytu jiného a další jednání následující po takovémto vniknutí do bytu nemá na tuto právní kvalifikaci vliv. Další neoprávněné počínání pachatele, tedy např. skutečné fyzické prohledávání bytu, by bylo významné při posuzování závažnosti a společenské nebezpečnosti trestného činu podle § 238 odst. 1 tr. zák. a odrazilo by se

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

rovněž ve výroku o trestu. Velmi mírný trest, který byl stěžovateli uložen, svědčí jednoznačně pro závěr, že soudy k "prohledávání" bytu vůbec nepřihlížely.

Podstata vad vytýkaných postupu soudů obou stupňů spočívá podle ústavní stížnosti v tom, že výrok o vině stěžovatele je opřen o jediný důkaz, a to svědeckou výpověď poškozené, při existenci dvou protikladných výpovědí nebylo postupováno dle zásady in dubio pro reo.

V souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu je třeba uvést, že Ústavní soud není součástí obecných soudů, v zásadě není oprávněn zasahovat do jurisdikční činnosti těchto soudů, nepřisluší mu hodnotit hodnocení důkazů obecnými soudy, a to i kdyby se s tímto hodnocením neztotožňoval a nepřehodnocuje dokazování těmito soudy provedené, pokud způsobem provádění důkazů nebyla porušena stěžovatelova základní práva, zejména právo na spravedlivý proces. Porušení takového práva zjištěno nebylo, stěžovateli postupem obecných soudů nebylo znemožněno domáhat se stanoveným postupem svého práva, vyplývajících z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud se nemůže zabývat správností hodnocení důkazů učiněného obecnými soudy, v řízení před nimi nebyly porušeny ústavní procesní principy a přehodnocování skutkových a právních závěrů by představovalo překročení kompetence Ústavního soudu. Z uvedených důvodů byla ústavní stížnost stěžovatele podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odmítnuta.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2002

JUDr. Eva Zarembová
předsdkyně senátu

3. I. ÚS 3494/22 ze dne 14. 3. 2023, usnesení

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků v senátě složeném z předsedy Vladimíra Sládečka, soudce Pavla Šámalu a soudce zpravodaje Jaroslava Fenyka o ústavní stížnosti stěžovatele J. D., zastoupeného Mgr. Lukášem Hnilíčkou, advokátem se sídlem Jakubská 1, Brno, proti rozsudku Okresního soudu ve Znojmě ze dne 22. 2. 2022, č. j. 3 T 124/2021-218, usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 9 To 135/2022, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 4 Tdo 900/2022-294, za účasti Okresního soudu ve Znojmě, Krajského soudu v Brně a Nejvyššího soudu, jako účastníků řízení, a Okresního státního zastupitelství ve Znojmě, Krajského státního zastupitelství v Brně a Nejvyššího státního zastupitelství, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

I. Vymezení předmětu řízení

1. Ústavní stížností doručenou Ústavnímu soudu dne 20. 12. 2022, která splňuje procesní náležitosti stanovené zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá dle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušení v záhlaví vymezených rozhodnutí Okresního soudu ve Znojmě (dále jen "okresní soud" nebo "nalézací soud"), Krajského soudu v Brně (dále jen "krajský soud" nebo "odvolací soud") a Nejvyššího soudu, neboť je názoru, že jimi byla porušena jeho ústavně zaručená základní práva podle čl. 8 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), čl. 36 odst. 1 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a čl. 13 Úmluvy.

II. Rekapitulace skutkového stavu a procesního vývoje

2. Napadeným rozsudkem okresního soudu byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "trestní zákoník"), za nějž byl dle § 145 odst. 1 trestního zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 6 let. Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byl stěžovatel zařazen pro výkon trestu do věznice s ostrahou. Stěžovateli byla uložena povinnost nahradit škodu podle § 228 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "trestní řád"), a to poškozené Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky, se sídlem Vinohradská 2577/178, Vinohrady, 130 00 Praha 3, zastoupené pobočkou Brno, Cejl 5, P. O. BOX 216, Brno 216, 658 18 Brno, IČ 47114304, částku ve výši 59 606,- Kč.

3. Skutek kladený stěžovateli za vinu, měl, stručně řečeno, spočívat v tom, že stěžovatel měl po předchozím konfliktu svou přítelkyni (dále jen "poškozená") stáhnout z postele tak, že ležela zády na podlaze, a ačkoliv věděl, že před týdnem byla na akutní gynekologické operaci, ji měl vši silou dupnout bosou nohou na břicho a způsobit tak natržení levého jaterního laloku s krvácením do dutiny břišní, takže následně musela být transportována do nemocnice, umístěna na JIP a hospitalizována 10 dní.

4. Stěžovatel podal proti napadenému rozsudku okresního soudu odvolání, jež krajský soud svým napadeným usnesením zamítl.

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

5. Proti napadenému usnesení krajského soudu podal stěžovatel dovolání, které Nejvyšší soud odmítl svým napadeným usnesením dle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu.

III. Argumentace stěžovatele

6. Stěžovatel po stručné rekapitulaci průběhu řízení před obecnými soudy předkládá námitky proti napadeným rozhodnutím, jímž vytýká: 1) nesprávné hodnocení výpovědi svědkyně; 2) nedostatečné prokázání viny stěžovatele; 3) nezkoumání důvodů změny výpovědi poškozené; 4) nevypracování znaleckého posudku; 5) nerespektování zásady in dubio pro reo. Podstatu každé z těchto námitek lze přiblížit následovně:

7. Ad 1) se stěžovatel vymezuje vůči tomu, že obecné soudy měly v jeho případě špatně zhodnotit výpověď poškozené. Ta měla svou výpověď v průběhu řízení několikrát změnit, přičemž se měly tyto verze vzájemně vylučovat. Obecné soudy tuto skutečnost podle stěžovatele nevzaly v potaz. Stěžovatel připomíná, že poškozená měla vypovídat celkem pětkrát, z čehož dvě výpovědi byly v jeho prospěch a zbylé tři v neprospěch. Výpověď poškozené měla být stěžejním důkazem v řízení, a proto by měla být oprostěna od jakýchkoliv pochybností ohledně její důvěryhodnosti. Stěžovatel má za to, že tyto rozpory byly způsobené osobností poškozené a posíleny rozhořčením z rozchodu se stěžovatelem, patologickou žárlivostí, nízkým věkem poškozené a tím, že je konzumentka drog.

8. Ad 2) stěžovatel vytýká obecným soudům, že dostatečně neprokázaly jeho viny. Nesouhlasí s prokázáním viny na základě znaleckého posudku, neboť ten údajně nevyloučil stěžovatelovu verzi předmětného děje. Spolu s tím připomněl náleze Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 299/06 ze dne 30. 4. 2007, jenž zapovídá soudům přiznávat rozdílnou sílu znaleckého posudku oproti jiným důkazům. Vinu stěžovatele má prokazovat pouze výpověď poškozené, kterou svým prvním argumentem zpochybnil. Další důkazy svědčící o jeho vině jsou nepřímé. Stěžovatel se domnívá, že rozhodnutí o jeho vině bylo založeno pouze na výpovědi poškozené, s čímž nesouhlasí, neboť výrok o jeho vině by měl být založen na nejvyšším možném stupni jistoty.

9. Ad 3) stěžovatel nesouhlasí se závěry obecných soudů, že by poškozenou manipuloval ke změně výpovědi v jeho prospěch. Následně s odkazem na náleze Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2929/18 ze dne 6. 3. 2020 uvádí, že obecné soudy měly přezkoumat důvod změny výpovědi poškozené. Stěžovatel je toho názoru, že poškozená při první výpovědi byla rozhořčená z rozchodu, který byl vyvolán ze strany stěžovatele. Z tohoto důvodu se mu chtěla pomstít, a proto by měla být tato výpověď brána s rezervou. Obecné soudy však upřednostnily verzi o manipulování poškozené ze strany stěžovatele. Nepřipustily tak možnost opačnou, tedy že poškozená výpověď změnila v závislosti na emocích vůči stěžovateli.

10. Ad 4) stěžovatel napadá nevypracování znaleckého posudku k posouzení věrohodnosti poškozené, jež stěžovatel navrhol v řízení u krajského soudu. Tento návrh posoudil krajský soud jako nadbytečný. Stěžovatel se domnívá, že vzhledem k důležitosti výpovědi poškozené, tedy jediného přímého důkazu, mělo dojít k posouzení věrohodnosti výpovědi znaleckým zkoumáním. Následně s odkazem na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 154/02 ze dne 11. 11. 2002 připomíná, že nelze pachatele odsoudit pouze na základě protichůdných výpovědí pachatele a poškozeného.

11. Ad 5) stěžovatel zastává názor, že v jeho případě je nutné aplikovat zásadu presumce neviny, jelikož řetězec důkazů neprokazuje napadení stěžovatelky. V souladu s tímto se stěžovatel domnívá, že obecné soudy porušily práva na spravedlivý proces, neboť existoval důvod pro aplikaci zásady (sic!) in dubio pro reo, což však obecné soudy neučinily.

IV. Posouzení Ústavním soudem

12. Pravomoc Ústavního soudu v řízení o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí orgánu veřejné moci je založena ustanovením čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy jen tehdy, jestliže tímto rozhodnutím došlo k zásahu do ústavně zaručených práv a svobod. Jakékoliv jiné vady takového rozhodnutí se nacházejí mimo přezkoumanou pravomoc Ústavního soudu, a tomu je tak zapovězeno se jimi zabývat. Ústavní soud totiž nestojí nad ústavou, nýbrž podléhá stejné povinnosti respektovat ústavně zakotvenou dělbu moci, jako kterýkoliv jiný orgán veřejné moci. Proto se musí důsledně vystříhat svévolí a bedlivě dbát mezi svých pravomocí, svěřených mu Ústavou. Jinak by popřel samotný smysl své existence jakožto soudního orgánu ochrany ústavnosti. V řízení o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí orgánu veřejné moci je tak Ústavní soud povinen vždy nejprve zkoumat, zda jsou ústavní stížnosti napadená rozhodnutí způsobila k vlastnímu meritornímu přezkumu, tedy zda těmito rozhodnutími vůbec mohla být porušena ústavně garantovaná práva či svobody stěžovatelů. Pakliže Ústavní soud dospěje k závěru, že tomu tak není, musí ústavní stížnost odmítnout dle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudě. To platí i pro nynější případ.

13. Ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná. Ústavní stížností stěžovatel toliko prosazuje svůj pro sebe příznivý náhled na skutkový stav, který však neodpovídá skutkovému stavu tak, jak jej zjistily obecné soudy, a účelově mimo relevantní kontext prezentuje některé dílčí elementy svého případu nesoucí znaky skutkových nepřesností, které však z hlediska celkového souhrnu skutkových zjištění učiněných obecnými soudy nejsou podstatné. Obecné soudy postupovaly v nynější věci v mezích, které pro trestní řízení vytýčuje ústavní pořádek, a stěžovatelovy námitky tedy nejsou způsobily ani potenciálně odůvodnit závěr o tom, že by se napadená rozhodnutí protivila požadavku na poskytnutí ochrany jeho ústavně zaručeným základním právům či svobodám. K jednotlivým námitkám uvádí Ústavní soud následující:

14. K námitce 1) ohledně nesprávného hodnocení výpovědi poškozené Ústavní soud podotýká, že ji stěžovatel toliko polemizuje s hodnocením důkazů obecnými soudy. Jak se již Ústavní soud mnohokrát ve své rozhodovací praxi k problematice ústavní konformity dokazování v trestním řízení vyjádřil, jeho možnosti zasáhnout proti jeho průběhu a výsledkům jsou velmi omezené, neboť tento proces je ovládan zásadou volného hodnocení důkazů. Ta je projevem důvěry v moc soudní a jedním z garantů její nezávislosti. Zákon ani ústava nepředepisují soudu, jaký důkazní prostředek má k prokázání které skutečnosti zvolit [srov. např. náleze sp. zn. II. ÚS 881/08 ze dne 6. 8. 2008 (N 137/50 SbNU 211)] a jakou důkazní sílu má jednotlivým důkazům připsat [srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 859/13 ze dne 13. 3. 2014 (U 4/72 SbNU 575)], přičemž soud je oprávněn a zároveň povinen hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení, a to jak jednotlivě, tak ve vzájemné souvislosti [srov. např. náleze sp. zn. I. ÚS 1677/13 ze dne 23. 10. 2014 (N 195/75 SbNU 197) či náleze sp. zn. I. ÚS 455/05 ze dne 24. 11. 2005 (N 210/39 SbNU 239)]. Už i jen odvolací soud může do volného hodnocení důkazů soudem nalézacím zasáhnout jen výjimečně, přičemž svůj postup musí velmi pečlivě odůvodnit [náleze sp. zn. I. ÚS 1922/09 ze dne 7. 9. 2009 (N 196/54 SbNU 411) či náleze sp. zn. II. ÚS 282/97 ze dne 13. 1. 1999 (N 5/13 SbNU 33)].

15. Proces dokazování však zajistí nestojí zcela mimo přezkoumanou pravomoc Ústavního soudu. Ten ve své rozhodovací praxi definoval výjimky, v nichž může mimořádně proti procesu dokazování a ustálení skutkového stavu před obecnými soudy zasáhnout. Tak může učinit v případech, jestliže skutková zjištění nevyplývají z provedených důkazů, případně je-li mezi skutkovými zjištěními a právními závěry extrémní nesoulad či jejich zdánlivý nesoulad není řádně odůvodněn [srov. např. náleze sp. zn. III. ÚS 888/14 ze dne 10. 7. 2014 (N 140/74 SbNU 185), náleze sp. zn. I. ÚS 180/03 ze dne 2. 3. 2004 (N 32/32 SbNU 293) či náleze sp. zn. IV. ÚS 418/97 ze dne 9. 2. 1998 (N 18/10 SbNU 119)], jestliže byly důkazy hodnoceny zjevně svévolně [srov. např. náleze sp. zn. III. ÚS 1104/08 ze dne 19. 3. 2009 (N 65/52 SbNU 635)], odpovědnost za výsledek dokazování byla fakticky přenesena na soudního znalce [srov. např. náleze sp. zn. III. ÚS 299/06 ze dne 30. 4. 2007 (N 73/45 SbNU 149) nebo náleze sp. zn. IV. ÚS 260/05 ze dne 17. 5. 2007 (N 86/45 SbNU 259)] či jestliže na základě provedených důkazů nelze s nejvyšším stupněm jistoty uzavřít, že obviněný se dopustil jednání kladeného mu za vinu [srov. např. náleze sp. zn. II. ÚS 226/06 ze dne 11. 3. 2010 (N 48/56 SbNU 521) a judikaturu v něm uvedenou], přičemž však jednotlivé nesrovnalosti či mezey ve skutkových zjištěních nutně tento stupeň jistoty nenarušují [srov. např. usnesení sp. zn. II. ÚS 593/02 ze dne 18. 3. 2004 (U 14/32 SbNU 539)].

16. Dalšími výjimkami jsou případy, v nichž závěry dokazování nejsou přesvědčivé, logicky a úplně odůvodněny v závislosti na druhu rozhodnutí [srov. např. náleze sp. zn. II. ÚS 226/06 ze dne 11. 3. 2010 (N 48/56 SbNU 521), náleze sp. zn. IV. ÚS 10/02 ze dne 9. 6. 2003 (N 84/30 SbNU 287), náleze sp. zn. III. ÚS 532/01 ze dne 31. 1. 2002 (N 10/25 SbNU 69), náleze sp. zn. III. ÚS 464/99 ze dne 13. 7. 2000 (N 109/19 SbNU 63) či náleze sp. zn. I. ÚS 639/03 ze dne 21. 7. 2004 (N 102/34 SbNU 79)], předmětem dokazování nebyl skutek, jímž byl obviněný nakonec shledán vinným [srov. např. náleze sp. zn. I. ÚS 125/04 ze dne 25. 4. 2005 (N 88/37 SbNU 195)], případně v nichž dokazování bylo provedeno jednostranně v neprospěch obviněného [srov. např. náleze sp. zn. II. ÚS 372/03 ze dne 22. 12. 2004 (N 196/35 SbNU 569) či náleze sp. zn. III. ÚS 464/99 ze dne 13. 7. 2000 (N 109/19 SbNU 63)] nebo ve zcela nedostatečném rozsahu [srov. např. náleze sp. zn. I. ÚS 394/97 ze dne 4. 3. 1998 (N 28/10 SbNU 179)], případně obviněný neměl možnost účinně reagovat na změnu náhledu obecných soudů na právní kvalifikaci [srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 106/98 ze dne 30. 11. 1998 (U 72/12 SbNU 537)].

17. Žádnou ze zde uvedených vad však napadená rozhodnutí obecných soudů netrpí. Stěžovatelova námitka je ve skutečnosti toliko vyjádřením nesouhlasu s hodnocením důkazů provedeným obecnými soudy a jejich skutkovými závěry, které však z ústavněprávního hlediska dostály všem požadavkům na ně kladeným judikaturou Ústavního soudu ve shora nastíněném smyslu. Ostatně, posouzením důkazního procesu se podrobně zabývaly již dovolací i odvolací soud (body 6. až 8. rozhodnutí odvolacího soudu a strana 7 a 8 rozhodnutí odvolacího soudu).

18. K argumentaci stěžovatele ohledně posuzování výpovědi poškozené Ústavní soud uvádí, že mu nepřísluší do hodnocení zasahovat, jak bylo uvedeno výše. Poškozená vypovídal několikrát, přičemž obecné soudy dospěly k závěru, že rozpor mezi jednotlivými výpověďmi byl zapříčiněn jednáním stěžovatele, který se snažil na poškozenou působit za účelem vyhnout se trestnímu stíhání. Obecné soudy tento závěr učinily korektně z jednotlivých výpovědí poškozené spolu se záznamy SMS komunikace mezi poškozenou a stěžovatelem, jakož i výpovědi svědka, což je srozumitelně vyjádřeno i v odůvodnění napadených rozhodnutí. Postup obecných soudů je logický, správný a nevykazuje výše uvedené nedostatky, jež by Ústavním soudem zavdaly důvod uvažovat o porušení základních práv stěžovatele.

19. K argumentu 2) stěžovatele ohledně neprokázání viny nalézacím soudem Ústavní soud uvádí, že tento argument předpokládá nevěrohodnost výpovědi poškozené. Pokud by tato výpověď byla shledána jako problematická, bylo by na místě se otázkou prokázání viny zabývat podrobněji. Ústavní soud však, jak uvedeno výše, nesdílí názor o tom, že by obecné soudy postupovaly nesprávně při hodnocení výpovědi poškozené. Tudíž závěr, že by obecné soudy učinily závěr o stěžovatelově vině pouze na základě nepřímých důkazů, není pravdivý. Stěžovatel správně poukazuje na náleze Ústavního soudu s ohledem na dokazování znaleckými posudky, avšak obecné soudy v nynějším případě znalecký posudek oproti jiným důkazům neupřednostnily. Znalecký posudek byl zhodnocen samostatně i s dalšími důkazy, např. výpovědi poškozené a výpovědi svědka. Z tohoto důvodu tak Ústavní soud nemohl přisvědčit argumentu stěžovatele.

20. Ve stěžovatelově věci přitom nejde o situaci "slova proti slovu", jak se stěžovatel snaží Ústavní soud přesvědčit, neboť výpověď poškozené, jak vyplývá již ze shora uvedeného, nebyla jediným usvědčujícím důkazem, ale byla v souladu s dalšími nepřímými důkazy podporujícími pravdivost výpovědi poškozené. Pokud obecné soudy založily závěr o stěžovatelově vině na

dostatečně prověřené výpovědi poškozené a zmíněných objektivních důkazech, jako jsou znalecký posudek o jejich zraněních či zachycené SMS zprávy dokládající pokusy stěžovatele poškozenou v její výpovědi ovlivnit, žádnému ústavněprávnímu požadavku se nezpřotivily.

21. K argumentu 3) Ústavní soud uvádí, že obecné soudy se zabývaly důvody změn výpovědi poškozené (body 3. až 4. a 12. až 16. rozhodnutí nalézacího soudu, bod 8. rozhodnutí odvolacího soudu, str. 6 rozhodnutí dovolacího soudu). Obecné soudy došly k závěru, že rozpor mezi jednotlivými výpověďmi byl dán manipulací stěžovatele. Sám stěžovatel uvedl, že důvody změn výpovědi poškozené byly dány její osobností. Kromě toho vyplývá ze záznamů komunikace mezi poškozenou a stěžovatelem, že se ji tento snažil kontaktovat a pokoušel se domluvit ohledně její výpovědi. Z tohoto důvodu Ústavní soud nespátřil pochybení při hodnocení výpovědi ani důvod pro podrobnější zjišťování důvodu rozdílnosti jednotlivých výpovědí, neboť ty byly způsobeny emočním nátlakem ze strany stěžovatele.

22. Argument 4) napadá neprovedení důkazu, a tedy svou podstatou odpovídá námitce tzv. opomenutého důkazu. Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti stabilně situace zakládající vadu tzv. opomenutého důkazu vytýčuje tak, že v nich buď o procesně korektně učiněném důkazním návrhu nebylo rozhodnuto vůbec, nebylo řádně odůvodněno zamítnutí důkazního návrhu [srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 3320/09 ze dne 18. 3. 2010 (N 60/56 SbNU 643); nález sp. zn. IV. ÚS 546/05 ze dne 29. 10. 2007 (N 172/47 SbNU 245) či nález sp. zn. II. ÚS 262/04 ze dne 8. 11. 2006 (N 208/43 SbNU 323)], či důkaznímu návrhu sice soud vyhověl a provedl jej, avšak při rozhodování k němu nepřihlédl nebo v odůvodnění svého rozhodnutí neobjasnil, jakou úvahu ohledně něj provedl a co z něj vyvodil [srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 177/04 ze dne 18. 11. 2004 (N 172/35 SbNU 315); nález sp. zn. IV. ÚS 570/03 ze dne 30. 6. 2004 (N 91/33 SbNU 377); nález sp. zn. IV. ÚS 802/02 ze dne 21. 4. 2004 (N 58/33 SbNU 89) či usnesení sp. zn. III. ÚS 376/03 ze dne 14. 1. 2004 (U 1/32 SbNU 451)].

23. Zamítnout důkazní návrh lze pak v zásadě jen z důvodu jeho irelevance, vypovídací impotence či redundance ve vztahu k prokazované skutečnosti [srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 3320/09 ze dne 18. 3. 2010 (N 60/56 SbNU 643); nález sp. zn. I. ÚS 733/01 ze dne 24. 2. 2004 (N 26/32 SbNU 239); či usnesení sp. zn. III. ÚS 359/05 ze dne 23. 9. 2005 (U 22/38 SbNU 579)]. Zamítnutí důkazního návrhu obviněného je soud povinen zdůvodnit [usnesení sp. zn. IV. ÚS 449/03 ze dne 15. 4. 2004 (U 22/33 SbNU 445)]. Vadu tzv. opomenutého důkazu také může založit zamítnutí důkazního návrhu na provedení znaleckého posudku k prokázání skutečnosti, k níž je třeba odborných znalostí, jež hodlá obecný soud místo toho nahradit vlastním posouzením [srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 1904/20 ze dne 10. 2. 2021; nález sp. zn. III. ÚS 1330/11 ze dne 15. 3. 2012 (N 54/64 SbNU 673)].

24. V nynější věci se obecné soudy se stěžovatelovým důkazním návrhem ve smyslu těchto požadavků dostatečně při jeho zamítnutí pro nadbytečnost vypořádaly (srov. bod 6. rozhodnutí odvolacího soudu a str. 7 rozhodnutí dovolacího soudu). Obecné soudy vzhledem k ostatním důkazům nespátřily nutnost posouzení psychického stavu, neboť důvodem ke změně výpovědi byl psychický nátlak ze strany stěžovatele. Nalézací soud v souladu se zákonem vyhodnotil důkazy samostatně i v souvislostech a neshledal v souladu se zásadou procesní ekonomie důvod pro rozšíření dokazování, což patřičně odůvodnil. V odůvodnění obecných soudů ohledně neprovedení tohoto důkazu Ústavní soud nespátřuje nedostatky.

25. Ani argument 5) nemohl Ústavní soud přesvědčit o potřebě kasačního zásahu. Tento argument stojí opět na premise nevěrohodné výpovědi poškozené a následně uznání viny toliko na základě nepřímých důkazů, což se v tomto případě ovšem nestalo, neboť Ústavní soud neshledává posouzení soudu ohledně výpovědi poškozené za problémové. Zásada in dubio pro reo nachází své uplatnění tehdy, pokud po vyčerpání všech reálných důkazních možností přetrvává důvodná pochybnost o vině, či nevině obžalovaného [srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 286/98 ze dne 3. 12. 1998 (U 73/12 SbNU 541)]. Uplatní se přitom ke skutkovému zjištění v jejich souhrnu, nikoliv ve vztahu k jednotlivým skutečnostem, či dokonce jen ve vztahu k jednotlivým důkazům. Pojí se tak v zásadě se dvěma okruhy situací - v prvním z nich existují alespoň dvě vzájemně se vylučující verze skutkového děje, které jsou stejně podloženy výsledky dokazování a alespoň jedna z nich musí být pro obžalovaného výhodnější než ostatní skutkové verze; ve druhém výsledky dokazování neumožňují vytýčení ani jedné realistické skutkové verze.

26. Naopak pokud je skutkový děj, resp. alespoň skutkový stav, spolehlivě, tedy bez důvodných pochybností, zjištěn v procesu dokazování, případně hypotetické konstrukce, které nejsou důkazně podloženy, nebo pro ně sice důkazy dávají podklad, avšak tyto konstrukce v podstatných bodech skutková zjištění ustálená soudy nejsou způsobile vyvrátit, není pro aplikaci zásady in dubio pro reo místa. Tak tomu bylo i v nynějším případě.

V. Závěr

27. Protože Ústavní soud po seznámení se s obsahem ústavní stížnosti a jejich příloh neshledal v napadených rozhodnutích ani v řízení, které předcházelo jejich vydání, žádnou stěžovatelem vytýkanou vadu, která by zakládala porušení některého jeho ústavně zaručeného práva či svobody ani žádnou takovou flagrantní vadu stěžovatelem neuvedenou, rozhodl bez potřeby obstarávat si ve věci další podklady o návrhu mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků dle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu tak, že návrh jako zjevně neopodstatněný odmítl.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 14. března 2023

Vladimír Sládeček v. r.
předseda senátu

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

4. III. ÚS 286/98 ze dne 3. 12. 1998; U 73/12 SbNU 541 Právo na spravedlivý proces a soudní ochranu, usnesení

Ústavní soud ČR rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Jurky a soudců JUDr. Pavla Holländera a JUDr. Vlastimila Ševčíka o ústavní stížnosti navrhovatele M.H., zastoupeného advokátkou JUDr. A.J., proti rozsudku Krajského soudu Ostrava, sp. zn. 5 To 214/98, ze dne 29. 4. 1998, takto:

Návrh se odmítá.

Odůvodnění :

Navrhovatel podal dne 23. 6. 1998 ústavní stížnost a v jejím doplnění ze dne 5. 8. 1998 navrhuje zrušit rozsudek Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 5 To 214/98, ze dne 29. 4. 1998. To proto, že zmíněným rozhodnutím a řízením, které mu předcházelo mělo být porušeno jeho právo na spravedlivý soudní proces, jak má na mysli ust. č. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, kterýmžto mezinárodním dokumentem je Česká republika vázána.

Ústavní soud si vyžádal příslušný trestní spis (vedený u Okresního soudu Karviná, pod sp. zn. 3 T 97/97) a z jeho obsahu zjistil, že navrhovatel byl rozsudkem Okresního soudu v Karviné, č. j. 3 T 97/97-158, ze dne 20. 2. 1998, mimo jiné uznán jako zvlášť nebezpečný recidivista vinným trestným činem loupeže dle § 234 odst. 1 trestního zákona (dále tr. zák.). Soud vzal totiž za prokázané, že navrhovatel (odsouzený) dne 7. 10. 1996 kolem 16.00 hod. v K., se snažil vytrhnout poškozené V.H. z ruky kabelku, přičemž poškozenou strhl k zemi, kabelku ji nakonec z ruky vytrhl a z místa činu potom utekl. Proti zmíněnému rozsudku podal navrhovatel odvolání, ve kterém (stejně jako v hlavním líčení) uvedl, že poškozené vytrhl kabelku z ruky, když s ní necloumal a nemusel tak překonávat její výrazný odpor. Měl za to, že v tomto bodě napadeného rozsudku mělo být jeho jednání kvalifikováno jako trestný čin krádeže dle ust. § 247 odst. 1 písm. d) tr. zák.

O podaném odvolání rozhodoval Krajský soud Ostrava, který ve svém rozsudku, č. j. 5 To 214/98-183, ze dne 24. 4. 1998, stran uvedeného skutku výrok o vině nezměnil a pouze (při rozhodování o další trestné činnosti, ze které byl navrhovatel viněn), snížil trest, který mu byl uložen v řízení před soudem I. stupně. V odůvodnění svého rozhodnutí potom uvedl, že i on (stejně jako soud I. stupně) má zato, že se poškozené snažil vytrhnout kabelku z ruky, což se mu podařilo až cloumáním poškozené a jejím stržením k zemi. Odkazuje přitom na jednoznačné výpovědi poškozené v celém trestním řízení, kdy tyto výpovědi byly vždy naprosto shodné a poškozená v nich opakovaně uváděla, že kabelku držela pevně, přičemž navrhovatel (odsouzený) s ní i s kabelkou lomcoval až poškozená upadla. Utrpěla tak i drobné poranění, které bylo objektivizováno lékařskou zprávou.

Ústavní stížností navrhovatel brojí proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 5 To 214/98, za užití stejné argumentace, kterou uplatňoval v řízení před obecnými soudy. Znovu opakuje, že kabelku pouze poškozené vytrhl bez dalšího a z místa potom utekl. Za dané situace se tak jedná o tvrzení poškozené a měla být respektována základní zásada trestního řízení "in dubio pro reo" a jeho jednání tak nemělo být kvalifikováno jako trestný čin loupeže.

K podané ústavní stížnosti se na vyžádání Ústavního soudu vyjádřil Krajský soud Ostrava, předsedkyní senátu, který v projednávané věci rozhodoval. Poukazuje zejména na ten fakt, že navrhovatel pouze rozšířeným způsobem opakuje své námitky, které uplatnil již v trestním řízení (a zejména i v podaném odvolání), když s těmito námitkami se oba soudy zabývaly a ve vydaných rozhodnutích se s nimi vypořádaly, a to způsobem, který odpovídá jak příslušným ustanovením trestního řádu, tak i trestního zákona.

Ústavní soud po zvážení všech okolností projednávané věci dospěl k závěru, že podaná ústavní stížnost je zjevně neopodstatněnou. Především je na místě znovu opakovat a připomenout, že Ústavní soud není vrcholení soustavy obecných soudů a nemůže na sebe proto vztahovat právo přezkumného dohledu nad jejich činností. Takto potud, pokud tyto soudy ve své činnosti postulují ve shodě s obsahem hlavy páté Listiny základních práv a svobod (dále Listina) a pokud napadeným rozhodnutím nebylo porušeno základní právo nebo svoboda zaručená ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy ČR, takové pochybení ovšem neshledal, a to ani z hlediska namítaného porušení čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále Úmluva). Je nesporné, že jeho záležitost byla projednána způsobem, který má čl. 6 Úmluvy na mysli za respektování ustanovení v něm uvedených. Jeho záležitost bezpochyby byla projednána spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě, nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který také rozhodl o oprávněnosti trestního obvinění proti němu, při dodržení všech uvedených práv na obhajobu, kterých také navrhovatel plně využil. Soudy totiž přesvědčivým způsobem (i v souladu a při respektování základních zásad trestního řízení - zejména i § 2 odst. 6 tr. ř.) dovodily vinu navrhovatele, když svá rozhodnutí také přiléhavým způsobem vyložily v odůvodnění svých rozhodnutí. Jedná se především o přesvědčivou a neměnnou výpověď poškozené k jejímž hodnocení soudy nemá Ústavní soud co dodat. Za těchto okolností nelze přisvědčit navrhovateli v tom, že pouhé tvrzení obviněného proti jinému tvrzení poškozené či svědka znamená, že nutno užít pravidla "in dubio pro reo". Soudy jsou povinny se zmíněným pravidlem řídit pouze za důležitého předpokladu, totiž toho, který znamená, že zůstanou-li po vyčerpání všech dosažitelných důkazů důvodné pochybnosti o skutkové otázce významné pro rozhodnutí, které nelze rozptýlit provedením a zkoumáním dalších dostupných důkazů. Tak tomu i podle přesvědčení Ústavního soudu v daném případě nebylo, a to z důvodů již shora popsanych.

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

S poukazem na uvedené skutečnosti tak Ústavnímu soudu nezbylo než podaný návrh podle § 43 odst. 2 písm. a) zák. č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako zjevně neopodstatněný, odmítnout.
P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.
V Brně dne 3. prosince 1998

JUDr. Vladimír Jurka
předseda senátu

5. I. ÚS 3009/22 ze dne 16. 5. 2023, usnesení

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Sládečka (soudce zpravodaj), soudců JUDr. Jaromíra Jirsy a JUDr. Pavla Šámala o ústavní stížnosti Ing. M.Š., zastoupeného JUDr. Ing. Tomášem Jiroutem, advokátem se sídlem Západní 31, Praha 6, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2022 č. j. 14 Co 271/2022-204, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

Stěžovatel se, s odvoláním na porušení práva na soudní ochranu a na spravedlivý (řádný) proces ve smyslu čl. 36 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení vydaného v exekučním řízení ve věci oprávněné České republiky - Obvodního soudu pro Prahu 1 a stěžovatele jako povinného v řízení o zaplacení částky 5 000,- Kč a o návrhu stěžovatele na zastavení exekuce.

Z obsahu ústavní stížnosti a napadeného usnesení se podává, že Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen "obvodní soud") usnesením ze dne 13. 5. 2022 č. j. 49 EXE 365/2022-150 zamítl návrh stěžovatele ve znění jeho doplnění na zastavení exekuce s odůvodněním, že předmětem exekuce je povinnost stěžovatele zaplatit soudní poplatek z žaloby pro zmatečnost. Exekuce je vedena na základě vykonatelného titulu s tím, že odvolací soud neshledal odvolání stěžovatele proti usnesení o uložení vymáhané povinnosti důvodným. Povinnost stěžovatele nezanikla a není ani promlčena, přičemž exekučnímu soudu nepřísluší přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu.

Městský soud v Praze (dále jen "městský soud", resp. "odvolací soud") napadeným usnesením potvrdil usnesení obvodního soudu, a konstatoval, že se zcela ztotožnil s odůvodněním obvodního soudu o vázanosti soudu exekučním titulem a jeho povinnosti z něj vycházet, když v exekučním řízení jde jen o výkon rozhodnutí, neboť toto řízení není řízení přezkumným. Námitka stěžovatele, že v něm jde o rozpor s dobrými mravy je pro exekuční řízení irelevantní, když z hlediska případné existence rozporu s dobrými mravy lze posuzovat jen výkon práv a povinností účastníků občanskoprávních vztahů (ať již formou právních jednání či faktického chování), nikoli správnost rozhodnutí soudu. Městský soud se zabýval i dalšími námitkami stěžovatele a mimo jiné v této souvislosti konstatoval, že nelze dospět rovněž k závěru o zjevném nepoměru mezi výší dlužné částky a předpokládanými náklady exekuce, které předběžně činí částku 6 655,- Kč a náklady oprávněného celkem 6 755,- Kč. Městský soud zdůraznil, že v předmětné věci je vymáhán na základě exekučního titulu soudní poplatek za žalobu pro zmatečnost, kterou stěžovatel podal dne 5. 3. 2016, jako poplatek za řízení, nikoli za úkon, proto také tato povinnost nemohla zaniknout dne 27. 2. 2018, jak se domnívá stěžovatel. Šestiletá lhůta pro zaplacení soudního poplatku začala běžet dnem splatnosti poplatku (dne 5. 3. 2016), protože však před uplynutím této lhůty došlo dne 12. 2. 2018 k pravomocnému stanovení poplatku exekučním titulem, začala běžet šestiletá lhůta znovu od uvedeného dne. Exekuční řízení bylo zahájeno před skončením šestileté lhůty, přičemž běh této lhůty se zahájením řízení zastavil. S odkazem na ust. § 175, odst. 1 a 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu v platném znění, městský soud uvedl, že důvod pro zamítnutí exekučního návrhu, případně pro zastavení exekučního řízení musí být kvalifikovaný v tom smyslu, že výše předpokládaných nákladů spojených s exekucí není ve zjevném nepoměru k výši plnění, které má být vymoženo. Předpokládané náklady exekuce v předmětné věci činí 6 655,- Kč, což není téměř trojnásobek jistiny, jak by odpovídalo judikatuře dovolacího soudu k otázce zjevného nepoměru (§ 175 odst. 2 daňového řádu), který by vedl k možnému zastavení exekučního řízení. Odvolací soud konstatoval rovněž nedůvodnost námitky stěžovatele o povinnosti soudu nařídít jednání a zdůraznil, že v předmětné věci nešlo o případ, kdy soud zpravidla nařídí jednání k projednání návrhu povinného na zastavení exekuce (§ 254 odst. 8 o. s. ř.).

V ústavní stížnosti stěžovatel namítá porušení práva účastníka řízení zúčastnit se v řízení ústního jednání ve věci, neboť bylo jeho právem se ústního jednání účastnit za situace, kdy o to soud výslovně požádal. V ústním jednání hodlal svá tvrzení náležitě doložit a doplnit o další údaje a navrhopvat v předmětné věci důkazy. Bez navrhovaného postupu soud nesprávně hodnotil, resp. nehodnotil doložené výpisy z jeho bankovního účtu, ze kterých se dokládá správnost jeho tvrzení o úhradě vymáhané částky.

Spravedlnost (řádnost) exekučního řízení byla porušena rovněž tím, že výše uvedené exekuční řízení nemělo být vůbec zahájeno, neboť nemělo vůbec probíhat předběžující řízení, tj. řízení o jím podané žalobě pro zmatečnost, pokud měl soud za to, že stěžovatel nesplnil svoji poplatkovou povinnost z podané žaloby. Obvodní soud tak měl podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, řízení o žalobě pro zmatečnost zastavit, aniž by po stěžovateli byl následně vymáhán nezaplacený soudní poplatek.

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu

Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti i napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že jde o návrh zjevně neopodstatněný, a proto jej odmítl.

Podle ustanovení § 43 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), musí být usnesení o odmítnutí návrhu podle odstavců 1 a 2 písemně vyhotoveno, stručně odůvodněno uvedením zákonného důvodu, pro který se návrh odmítá, a musí obsahovat poučení, že odvolání není přípustné.

Ústavní soud připomíná, že jako soudní orgán ochrany ústavnosti je oprávněn do rozhodovací činnosti ostatních soudů zasahovat jen tehdy, pokud chybná interpretace či aplikace podústavního práva nepřipustně postihuje některé z ústavně zaručených základních práv nebo svobod nebo je v rozporu s požadavky spravedlivého (řádného) procesu či s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti. Postup v soudním řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad jiných, než ústavních předpisů, jakož i jejich aplikace při řešení konkrétních případů a věcné posouzení předmětu sporu přísluší nezávislým civilním soudům. Ústavní soud tak zřetelně akcentuje doktrínu minimalizace zásahů do činnosti jiných orgánů veřejné moci, která je odrazem skutečnosti, že Ústavní soud není součástí soustavy ostatních soudů (čl. 83 Ústavy). Proto mu nepřísluší ingerovat do jejich ústavně vymezené pravomoci, pokud jejich rozhodnutím, příp. v průběhu procesu jemu předcházejícího, nedošlo k zásahu do ústavně zaručených práv.

Ústavní soud ve své rozhodovací praxi vyloučil, za jakých podmínek má nesprávná aplikace či interpretace podústavního práva za následek porušení základních práv a svobod. Jedním z těchto případů je výklad právních norem, který se jeví v daných souvislostech zjevně (srov. např. nálezk sp. zn. IV. ÚS 2519/07). O takový případ však v předmětné věci nejde.

Předmětem ústavní stížnosti je usnesení městského soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení obvodního soudu o zamítnutí návrhu stěžovatele na zastavení exekučního řízení. Důvody, které stěžovatele vedou k nesouhlasu s napadeným usnesením, spočívají v přesvědčení, že exekuční řízení nemělo být vůbec zahájeno, neboť jím podaná žaloba pro zmatečnost neměla být příslušným soudem meritorně projednána, pokud nebyl zaplacen příslušný soudní poplatek. Další námitky se týkají především procesního postupu odvolacího soudu, který ve věci nenařídil jednání, ale využil zvláštnosti odvolacího řízení ve smyslu ust. § 254 odst. 8 o. s. ř. rozhodnout o podaném odvolání bez jednání.

K první námitce je nutné uvést, že v exekučním řízení soud nepřezkoumává věcnou správnost exekučního titulu (jak správně zdůraznily oba civilní soudy). Ústavní soud z této zásady vyčlenil jen ty zjevné excesy, které porušují ústavně zaručená základní práva nebo svobody osob. Stěžovatel však v ústavní stížnosti nezohledňuje míru, v níž je možné výjimečně přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu. Naopak, jeho argumentace spočívá na nesprávných či neúplných skutkových zjištěních civilních soudů, které vedly po příslušném právním posouzení k vydání (nesprávného) exekučního titulu. V exekučním řízení tak nelze v zásadě (jak bylo výše uvedeno) návrhem na zastavení exekučního řízení namítat nesprávnost exekučního titulu, v dané věci nezaplacení soudního poplatku z žaloby pro zmatečnost, která byla v řízení meritorně projednána a zamítnuta. Skutková zjištění, jak je rekapituloval městský soud v odůvodnění napadeného usnesení, nejsou zjevně nesprávná nebo neúplná, jak tvrdí stěžovatel. Stěžovatel netvrdil, že by dal oprávněné najevo, že před podáním exekučního návrhu hodlá uloženou povinnost splnit, aby se zbytečně nevystavil dalším nákladům spojeným s exekučním řízením.

K námitce stěžovatele, že soudy rozhodly bez jednání, lze odkázat na poukaz odvolacího soudu, který konstatoval, že se v předmětné věci nejednalo o případ, kdy soud zpravidla nařídí k projednání návrhu na zastavení exekuce jednání a odvolací soud takový postup neshledal v dané věci nutným.

Závěrem Ústavní soud konstatuje, že v předmětné věci jde navíc zjevně o částku bagatelní, která zpravidla není schopna představovat reálné porušení základních práv a svobod. Takový výklad nelze chápat jako denegatio iustitiae, nýbrž jako promítnutí celospolečenského konsensu o bagatelnosti takovýchto sporů (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 695/01, IV. ÚS 248/01, IV. ÚS 686/17 a řadu dalších). V případě bagatelních sporů je opodstatněnost ústavní stížnost prakticky vyloučena s výjimkou zcela extrémních pochybení soudů.

Na základě výše uvedeného byla ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný odmítnuta.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 16. května 2023

JUDr. Vladimír Sládeček, v. r.
předseda senátu

Zdroj: NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu